

ГЛАС НАРОДА.

ЛИСТ ЗА НАРОДНЕ СТВАРИ, ПРИВРЕДУ, ПОУКУ И ЗАБАВУ.

„Глас народа“ излази сваке недеље на табаку. — Цена му је на годину 3 ф., на пола године 1 ф. 50 новч., на четир месеца 1 ф. аустр. вред.

Дописи се шиљу уредништву а претплата и огласи администрацији „Гласа народа“ у Нови Сад. — Огласи наплаћују се: од редка оваких слова 6 нов. и 30 н. за жиг сваки пут.

ТРЕБА ЛИ У ПРЕПРАНДИЈИ ¹⁾ УЧИТИ МАЂАРСКИ.

У прошлу суботу беше дошло на сабору на ред то, да се одлучи: шта ће се све учити у препарандији. Међу наукама, које се имају у препарандији учити беше и немачки и мађарски језик.

Кад се почело договарати за немачки језик онда је извештач ²⁾ школског одбора Стеван Поповић који је изнео, да треба учити немачки језик, казао, да тај језик у препарандији не треба учити с тога, да се зна један језик више, јер препарандији није за то, да се у њој уче језици, него да га треба учити с тога, што на том језику има све оно написано, што је најбоље за школу; јер нико се није бринуо за школу као Немци, па учитељ треба да зна тај језик *себе ради* а не *језика ради*, не тога ради што он хоће, да тај језик шири по свету и да српску децу учи немачки, него да оно, што је тим језиком добро о школи писано, узме и у своју школу пренесе и српским матерњим језиком деци српској казује, дакле, не да децу немачки, него да немачку науку посрбљује.

¹⁾ Препарандија зове се она школа, де се преправљају они, који хоће учитељи да буду. Препарандија је реч латинска и долази од речи препараре, што српски значи приправљати, дакле корен је у наше речи као год и у латинске, ил смо дакле ту реч ми од Латина узели или они од нас; или је она била и пре Латина и пре нас. Препарандија: српски се каже приправништво, т. ј. место, де се за нешто приправља.

²⁾ Сабор има врло различитих послова да свршује па се ти послови тако нагомљају, да их он не може онако ђутуре, како му који до руку дође, свршавати, него их мора уредити, да свака врста за себе дође, оно што се тиче школе — за себе што се тиче цркве — за себе, што се тиче општине — за себе, што се тиче учитеља — за себе, и тако даље, али то опет не може сав сабор уређивати, јер сви у сабору не знају сваку ствар подједнако. Један зна боље оно што школи треба, други зна боље што цркви или општини треба, па за то се поделе, који је за који посао. Него опет за овај или за онај посао има њих више него што би требало, па како се зна: што је више уста, да је више и речи, а не мери се ваљаност по множини него по доброту, за то се од свију изаберу њих неколико понајбољих, и ти се зову одбор, одбрани. Тако дакле има различитих одбора, и међу тима је и школски одбор. Сваки одбор изабере себи једнога, који ће пописивати оно, што се у одбору нареди, и тај исти извештајује сабор о одборском раду и за то се зове извештач.

Речи ове уважи сабор и тако се нареди, да се у препарандији има учити и немачки језик.

Дође ред и на мађарски језик.

Извештач школског одбора прочита параграф, који наређује, да се на препарандији учи и мађарски језик.

Посланик Мита Поповић, из Баје у Бачкој, поче доказивати, да тај језик треба да се учи у препарандији с тога, што ми овде у Угарској земљи живимо с Мађарима, па ваља и да се разумемо. На то примети посланик прота Веговић из горње крајине, да ако је тако, да се хоће мађарски језик у препарандији учи, зато што Срби у Угарској живе заједно с Мађарима, онда он ниште, да се у препарандији учи и *турски језик*, јер поред оних крајева, од куда је он, живе Турци и Срби тамошњи с њима тргују.

Сам господин извештач не препоручује мађарски језик, јер тај језик није за науку, ми о школи немамо ништа од Мађара учити, јер ми са школама од Мађара много боље стојимо.

Ово што је овај посланик о Мађари говорио сушта је истина, јер у Мађарској беше прошле године осамнајст учитеља који нису знали ни читати ни писати.

Док је овај посланик говорио врева се у сабору већ почела дизати, и још се стимала не беше, кад устаде други посланик из горње крајине, Јован Груборовић, и поче:

„Господо моја! Ја мало говорим то вам је познато; али да поштено мислим и то знате. Мене боли, сузе ме обливају (и заиста му потекоше сузе, а у сабору настаде чудна тишина), кад чујем, да се о језику повела реч, који Србин никад није волео.“

Ту се диже врева и посланици повикаше говорнику: на ствар, то јест, да говори о томе, да ли је од користи, да се тај језик учи или не а не о томе, да ли га он воли или не.

Говорник продужи даље: „Обазримо се на прошлост нашу у Угарској.“

Вичу му опет на ствар; претседник му казује, да му неће дати више да говори, ако се не уздржи од речи, које вређају један народ и раздражују против њега.

Говорник обећава, да неће раздраживати и да ће одустати од речи, само мора још толико рећи, да му

је чудо, кад из уста Србина чује, да брани тај језик који — ту му опет пресекоше реч а у жагору чуше се још ове речи: тридесет хиљада удовица плачу на тај народ, па још да им сада деца уче његов језик!“

Све би можда на том прошло било да не устаде други посланик Вујић из Суботице у Бачкој и у намери да стиша сабор, рече ово:

„Ја имам приметити оној господи, која су противна, да се учи мађарски језик, да се бадава противе, јер се мађарски језик учити мора. Влада је мађарска наредила, да се у српским школама мора учити и мађарски језик, па кад нам учитељ у препарандији не научи мађарски, како ће он томе језику учити децу?“

Сад се опет граја диже. Посланик Панта Поповић из крајине пријави се да говори. Претседник му примећује да је доста говорено, а он додаје:

Три дана, да о томе говоримо, па још не би доста било. Ја не признајем тај закон, који наређује, да се у српским школама мађарски учи. Тај је закон донео мађарски сабор а не наш. Имамо до душе и ми посланика на мађарском сабору, али бадава, закон је тај донесен, па кад они не могуше сами да израде, да се закон тај не донесе, јер их тамо мало има, ми не треба тај закон да признамо, иначе, ако ће нам Мађари наше школе уређивати, онда боље да се разиђемо, па нек они све удешавају како хоће.

Дође до гласања и већина би да се у препарандији не учи мађарски језик.

Овом приликом не можемо да не споменемо, да су скоро сви посланици из крајине и Хрватске гласали да не треба учити мађарски. То је ето израдило мађарско разметање и њихово насиље. Биће дакле још и повуци и потегни док се стане Хрвацка с границом заједно поново са Мађари погађати; ето, ко шта ради све себи!

ЈЕСУ ЛИ СВИ ЉУДИ ЈЕДНАКИ?

(Свршетак.)

Сви смо ми једнаки, само су нам послови различити, и то различити по радњи, а не по важности. Један пише, други оре, трећи копа, није итд.; али у свету, у целини, колико важи писар толико важи и ратар. Извади из сата само једну малу чивицу — он ће одмах стати. Скини шеталицу — и онда ће стати. Колико важи она мала чивица, толико важи и она велика шеталица, јер једно без другог не може постојати. Помислимо на прилику, како би изгледало ово: Сви се чизмари договоре, да не праве чизама. Шта би онда видели?

Кавалир¹⁾ један мето на главу цилиндар²⁾, обукао при фрак³⁾, испод њега бео прслук, на ногу црне чак-

шире, на руку стаклене рукавице, узбечио се на хода бос по тротоару⁴⁾.

Шта би даље било, кад шеширџија не би тео правити шешире?

Кад, на пример, слушкиње и путунџије не би хтеле доносити воду, онда би се могао овај случај десити:

Барон²⁾ Ротшилд³⁾ морао би сам узети крчаг у руке, па хајд на чесму, тамо затече барона Сину⁴⁾. Ту би један хтео пре да насне, но и други би хтео, па би се тако гурали и разбили крчаге, онда би се свадили, потукли, разбио би један другом главу, ту би требао ко брзо да заустави крв, али шта ћемо, доктори неће никога да лече и бадава су Ротшилду 8000 милиона, он би морао умрети. Дакле ни без слушкиње ни без доктора, ни без паора и т. д. не би могао свет остати.

Но шалу на страну. Било је заиста то време, када је један сталеж мислио, да може без другог живети. То је било у римско доба. Господа судије, војници, попови давили су јако раденике. Ови се побуне и иселе на брег, који су звали света гора. Онда је било то исто, што мало пре рекосмо. Господа нису имала послуге, али ни занатлије нису имале зараде. На то је неки Мененијус Агрипа отишао и звао раденике, да сиђу доле, и да би их наговорио, приповедио им је ову басну:

Једаред се сваде руке и ноге са трбухом. Руке и ноге кажу трбуху: Ми се толико мучимо и радимо, а ти седиш као дембел, па једеш готово, нећемо више с тобом више да живимо, и тако руке не хтедоше метати ране у уста. Прође дан два. Црева истина почеше крчати, али и руке стадоше слабити, и да руке не макоше устма, све би пропало. Тим их је збиља и наговорио, те су сишли доле.

Нека су дакле руке и ноге раденици, али и трбух није ништа друго. Он седи на једном месту, али опет ради. Бадава ти имаш дрва, кад немаш ватре. А трбух је све и огњиште и лонац и ватра.

Ал од туда, што велимо, да смо сви једнаки, не треба изводити, да смо у свему једнаки, да сви морамо једнако добро јести, да се једнако морамо носити, једнако морамо мислити, једнаку ћуд имати и т. д., јер један је јачи, други слабији, један лењ, други вредан. Јак и вредан више раде и заслуже него слаб и лењ, више треба и да имају, дакле у томе треба да будемо једнаки, да колико ко ради онолико и да заслужује, и да има право свако, што год хоће радити и учити, а да може бити по томе све оно што и други може, укратко, да може свако своје среће

1) Тротоар, реч француска, значи: стаза, лепо калдрисана или шљунком посута.

2) Барон, долази од старе немачке речи бар значи: човек, за разлику од оних, које нису држали као људе, него као марву — дакле слободан човек. Сад се тако зову племићи другог реда. Први највиши је ред обичан племић, после долази барон, после кнез.

3) Ротшилд је Чивут и најбогатији човек у Француској.

4) Сина је Грк, опет богат спахија.

1) Реч грчка, значи: вођаник, племић, кнез.

2) Цилиндар, висок округло шешир.

3) Капут.

ковач бити, а не да се, што но веле, мора родити у срећан дан, ако хоће да буде срећан. У томе смо сви једнаки што имамо сви једнаку слободу радити и за-служивати.

Не треба дакле господу нападати само за то, што се тако зову, него за то, ако ништа не раде, ако глобе, ако отимају, њима ће бити све једно, зовите их па-орима, а паоре господом. Али као што има господе лење и неваљале, тако има трговаца, мајстора и па-ора. Трутове треба напоље избацити, па само онај, који ради, треба и да једе, а да не пита како се зове.

Ако те какав надувен богаташ, или господин, или занатлија, или паор преко рамена гледи, ти га и не гледај.

Немој се ти једити, боље нек се он једи, што га ти и не видиш. Буди равнодушан као онај оца, коме рекоше Турци: Море оца, не боје те се деца, а он им одговори, вала, не бојим се ни ја деце!

За то нека поштени трговци не вичу: Сва је ин-телигенција¹⁾ непоштена, а честити научњаци нека не говоре: сви су трговци варалице. Дobar мајстор нека не презире ваљана паора. Паори нека не мисле, да су они последњи на свету, нека не намештају руку онако, да им прст мали дође доле, а сви други над њим, па да кажу, да су они тај мали прст, и да су им се сви на грбачу понели, него нека је наместе онако полошке, па нека прсте рашире, па ће видети, да је истина један прст већи, један мањи, али је сваки за себе, сваки је свој газда, видеће, да сви морају заједно држати, јер живе на једној земљи, на шаци, па кад се један посече и други пати. Доста је поште-нима, да се са хуљама боре, не треба да се између себе кољу за празну титулу²⁾, који је сталез први, трговачки или други? Хуље навек једно уз друге држе. Врана врани очи не копа, па тало они и господаре, а поштењаци издиру.

Ништа друго, да поштењаци имају толико знања и памети, колико поштења, па да се сложе и изје-дначе бар толико, колико су прсти један другом је-днаки, па ће доћи њихово царство, па ће сви бити међу собом браћа, неће бити ничије слуге и млађе-шине, него синови једнога оца, који је на небу и на земљи.

О ПРАЗНОВЕРИЦИ (СУЈЕВЕРИЈЕ).

Шта је то сујеверије?

И само се каже: Реч сујеверије састављена је из две речи:

Всује: значи бадава, узалуд; а *ејерије* значи: ве-

1) Реч латинска; тако се зове она врста људи, која је разумна, искусна, вешта, дакле интелигенција не зову се само они, који су учили школе, него и они, који су без школа разбо-рити и имају знања и искуства.

2) Реч латинска, значи: тачка, натпис, име, назив. Титула има свакојаких, колико год има врсти људи и господства, толико има и титула.

ровање, дакле обадве речи заједно значе: узалудно или празно веровање, веровање у оно, чега нема.

Од кад је људи на свету навек је и сујеверија на њему било.

Читава митологија¹⁾, наука о боговима, римска, грчка и у опште свију других народа, није ништа друго, него гатка, лажна вера.

Шта и шта нису веровали Грци, Римљани, а осо-бито земља фараонска, што је зовемо Мисир, Египат.

Крокодил мачка, рода, гуска, све су то били бо-гови њихови.

Крокодила су поштовали, што су га се бојали, као што и ми држимо, да није згорег и ђаволу упалити свећу.

Неку тицу, Ибиса, а то је фела роде, поштовали су за то, што једе змије и гуштерове, па то се и до нас задржало, јер на селу држе, да је она кућа сре-ћна, де рода на оцаку направи себи гвездо. Мачку су поштовали, што мишеве тамани, и то тако лудо, да је једно племе мисирско волело пре само прона-сти, него допустити, да се мачке потуку. То је било овако: Зарати се то племе са другим једним. Непри-јатељ се досети, па сваки солдат понесе једну мачку као француски зуави на телећаку, ал' овима мачке не помогоше, јер Пруси бо ме нису оне швабе, што њи седам иду на једног зеца, па се нуткају, ко ће на-пред: ке ту Михл форан, ту хаст гресе штифл ан (иди ти Михл напред, ти имаш велике чизме), па им непријатељи не смедоше бацити стреле на њих бо-јећи се, да не устреле мачке и с тога се предаду.

У Цариграду опет и дан данас не сме нико уби-јати вашке, јер то турски закон забрањује.

Римљани су гуске, дакле највеће брбљуше на свету, држали за свеце, с тога, што кад је народ, који се зваше Гали напао на Рим, па стража на граду заспала, а гуске огласе, да се Гали пујају на бедеме, те се Ри-мљани пробуде и потуку Гале.

Штогод је дакле човеку било па велику штету, или од велике користи, све се то за Бога поштвало. Шта више, много што шта су за Бога само за то пошто-вали, што га је ретко било видети.

Тако је во, који је био сав при, а само на челу имао белу звезду имао срећу бити патрон мисирски, па кад он пркне, о опрости боже, ко би се то усудио рећи, тај би главом платио. Кад он умре, онда ти чи-тава земља жали, док се нов патрон не нађе, а кад се нађе, те луде радости, сав се народ дигне, те га с литијама и песмама и фламама по вароши провађа. Бесно живинче не навикнуто на вику и дреку, скаче и отима се, а народ плаче, да је светац отвратио лице од њега, те нузи по прабини и пишти, да се до неба чује, молећи марвинче, да се смиљује на свој избрани народ.

Та писка обично још већма раздражи дивље мар-

1) Реч грчка, састављена из две речи: митос и логос; митос значи, гатка, скаска; а логос значи реч, дакле приповетка, на-ука о скаскама — наука о боговима.

винче, те се толико пута отме и нагне кроз свет, али благо оном кога погази или ногом одгурне, а најсрећнији је онај, кога на рогове дигне и о земљу тако удари, да му глава одлети на једну страну, а ноге на другу — тај ће управо у рај мисирски.

Тако ето, из лудости натоварио је народ сам себи беду на врат и још се радује, кад што више од ње пати.

Заиста благо варалицама док је луда по свету.

Бесна Аписа, тако су звали тога дивљег вола, ранише медом и шећером тадашњи левити мисирски, што се држаше за првенце у народу, а бише робови марвинчетови, а сиром миран жерав, који по читав дан на највећој принеци вуче плуг, срећан је, ако тога дана о што мање батина прође.

Тако је ради лажне вере, за ђеф силнима, толико пута проливана крв најчеститији људи на свету. Грчка историја пуна је таквих примера, а ми ћемо овде само један навести, навешћемо за пример Ифигенију кћер грчкога краља Агамемнона.

Помислите само, најлепша, најчеститија девојка у читавој земљи грчкој била је Ифигенија, а отац јој беше најваљестији краљ у оно доба, на како је отац миловао своје дете, како ли је дете свога оца љубило. Долазише просиоци са све четир стране, синови најсилнијих царева земаљских и све их одби ћерка Агамемнонова и никоме је не даде отац Агамемнон. Али дође несрећни рат тројански, диже се на војску краљ Агамемнон, али богови зажеднели крви људске, па никако да пусте добар ветар. Жреци, они што принашаше жртве¹⁾ боговима, клечаше седам дана од јутра до мрака, али богови не даду ветра.

Тек осми дан, када је ветар и сам дошао, дође први најстарији жрец, на прилику тадашњи патријарх и рече: радуј се краљу кћи твоја наша је милости у небеснима, један од њих изабрао је себи за невесту, а таста ће даривати ветром најбољим, и народ повика: Слава на висини боговима, и спали несрећну девојку, да лакше горе женику одлети.

(Наставиће се.)

ИЗ ИСТОРИЈЕ.

Ко је старешовао Србима у прва времена, кад су дошли у земље, де су сада?

Човек је рођен да у друштву живи. У друштву сваком има опет свакојакних људи. Једни су добри а други хрђави. Са добрима може свако изаћи на крај, али са хрђавима не бива тако. Добар човек зна, шта је његово па то не да другом а зна шта је туђе па у то не дира, и хрђав до душе зна шта је његово, а шта је туђе али опет вели: твоје једем, а моје нек стоји. Хрђав дакле човек хоће да отме да украде да пре-

1) У стара времена, кад су се молили Богу, морало се какво живиче спалити у славу божију; често су и саму своју децу спаливали, а данас се место тога пали тамјан и кандило.

вари другог. Ако је онај јачи, који је добар и које-како ће се сачувати, али ако није онда је пропао. Да дакле хрђави по својој вољи не праве штете добрима сложили су се добри и изабрали једнога човека, који ће судити и добрима и хрђавима. Дакле прву власт дао је судији народ у руке, и по томе народ је господар свакоме судији и господару на свету. Те судије звали су у стара времена старешинама, јер је само старији човек морао то бити.

Старешине те имале су у прво доба врло малу власт а то је само да кажу шта је право, шта није, и да саветују оне, који се тужу. Али мало по мало, кад се увидело, да не помажу само лепе речи, јер хуље их на једно уво приме на друго пусте, онда народ да тима старешинама и ту власт, да могу натерати, да се извршује оно, што они нареде.

Старешине те осиле се тако мало по мало, па дотерају дотле, да си их хтео не хтео морао трпети. Они су испрва бирани на кратко време, али кад се отеше остале то до смрти своје, па неки бише тако страшни, да још из гроба народу заповедаху наређујући да мора на њихово место њихов син доћи.

Те старешине зваху се различито. Једни се зваху кнезови, други војводе, жупани, мали и велики, херцеви, краљеви, цареви. Ко су биле прве старешине кад је наш народ прешао у земљу грчког краља Ираклија у данашњу Србију, Босну, Херцеговину, то се данас по имену не зна, стари писци веле само то, да се тај, што је превео Србе у ове земље звао кнез, па кад је он умро, да је на његово место дошао његов син, а после унук и његови потомци.

Први српски велики жупан чије име спомињу стари писци звао се *Воислав*.

Тада је био сваком народу најпречи посао да војује, па су ето већ и на крштењу казивали детету, шта га чека у свету, те га назваше Војислав, желећи да славно војује.

ЗА ЧУВАЊЕ И НЕГОВАЊЕ НАРОДНОГ ЗДРАВЉА.

О пуштању крви.

Код нашега народа ушло је већ тако рећи у моду, да пушта крв. Чим те мало глава заболу, пуштај крв; чим ти нога почне севати пуштај крв, чим те нос за-сврби, удри у њега са травом, што се зове *пусти баба кољу крв*. Као да је крв вода тако се немилице троши. Па ко је то тако троши. Онај, што једе киселице, па-суља, црна лука, што само од недеље до недеље омриши залогој меса, онај дакле који се тако рани, да нема доста крви ни да живи. Заиста, као иначе тако је и у пуштању крви наш народ расипкућа. Одмах од спасова дана почињу неки одливати крв од себе па то тако сваке друге недеље. Али људи божији, та то не ваља. То је убиство. Та крв је живот. Крв је новац. Што је новац у свету, то је крв у човеку, па

који ће наметан трговац бацити новац, ма како да му је чеп препун. Неће ли га он само онда издати кад хоће што за њега да добије, и неће ли га и онда у цепу задржати, кад се може другим чиме помоћи. Ко ће, кад за лену реч може што добити, волети потрошити сто двеста форината него рећи ту лену реч.

Крв је месо што тече по телу, рекао је још пророк Мојсије, па који би допустио, да му се сваки час отсече по парче меса са тела — а то је то исто као кад крв пушташ.

Кад се сече месо са тела? Кад га змија уједе, кад се отрује, кад се запали тако, да би се сво тело од једног места запалило, као што се онда кад плот поред куће гори, па хоће кућа да изгори, овај исчуна да се од њега кућа не запали, иначе се водом гаси. Дакле крв се може пуштати али онда кад је запалење какво на телу.

Крв се пушта местимице или из читава тела.

Из читава тела то јест, кад је читаво тело болесно, ако је икако могуће не треба пуштати крв без лекара. Наши људи пуштају крв болеснику, кад год овај то захте; али то није добро. Кад треба болеснику, да се пусти крв, он онда не зна ништа ни захтевати, он је понајвише у несвестици. Други треба да се постарају, да му се крв пусти, а он о тој бризи не може знати ништа, као оно, што се загонеће за сандук мртвачки, да оном кога прави не треба, а коме треба незна за њега.

Крв се из читава тела пушта понајвише при запалењу беле дигерице, плућа.

Неки у већим болестима пуштају крв, час са врх језика час са чела из слепих очију, час из палца у ноге, уопште, све са неких врхова, али то није нужно, јер зар није све једно, или тачно ти вино кроз врањ или на чеп. Вино ће изаћи из бурета те на ову рупу те на ону. Али опет за то, што кад вино на чеп се пушта а не вади се на врању теже га је сачувати, да се не просипа, и кад хоћеш да запушиш чеп, теже га је запушити, јер он стоји доле, па је сав терет од вина на њега се навалио, тако је и са тим кад се крв из ноге, испод језика или из слепих очију пушта, него је најбоље из руке и то оне плаветне жиле; јер често се може жила испод језика пресећи, па је врло тешко крв зауставити. Из слепих очију не треба крв никада ни пуштати јер ту је најонасније.

Крв се пушта са оном справом што је лекари и бербери имају или са пијавицама и куницом.

О томе, које је боље и које кад треба говорићемо у другој броју, а сада и опет кажемо: штедимо своју крв, ако ни за што друго а оно за Косово.

ЗА ПРИВРЕДУ.

(Како се купус чисти од гусеница.) Има лентирова који се најрадије на купусу легу. Ти лентирова по-

јављују се понајвише у месецу јуну и има их до краја јула. Они снесу јаја своја на лишће од купуса, та јаја за седам осам дана излегу се и првићи почну грести лишће. Али да дотле не дође, треба најмити две три девојчице, па нека заиђу од листа до листа. На коме листу нађу семе од лептира, нека га откину. Ако се почне на време чистити купус, неће много листова поодкидати, јер лентир на једном месту снесе више јаја а не по читавом листу. Када се гусенице излегу, онда их је већ теже таманити, јер се разиђу по лишћу, а онако се у јаји уједаред по сто гусеница и лентирова потући могу, а и гадније је гусенице тући. То неће много стати, јер, де се купус сади, као што треба по 15 главица на квадрат, ту за ланац сав тај посао износи највише 30 форината, а десет пута толико до неће више очишћен купус него онај, на кога гусенице навале.

(Пчеле се и брашном ране.) Има места, де нема цвета никаква, ту су изумели људи, да пчеле брашном ране. Направе се мале чиније или кутије од дрвета. На чиније се мете дрвеће ситно тако, да кад пчеле на њега стану да брашно могу доватити, а да се не обрашнавe. Један је тако ранио пчеле и пронашао је, да за 45 кошњица на дан треба 3 олбе брашна, а јеле су га и кошњијске пчеле, јер кошњије му приповедаху, да су им се челе враћале у кошњицу тако брашнавe, као да су некари. За невољу дакле, особито зими, нека се зна и за ово ранење.

(Сено треба квасити) ако се хоће да добро рани, и то пре него што ће се марви дати, треба га по 18 до 24 сахата у води држати. Кад се сено тако омекша онда долази као каква трава. Још је боље рану за марву прокувати. Ждребад никад не треба да једу суву рану, јер од ње лако добију слепоћу у очима.

КАЛЕНДАР ЗА МЕСЕЦ ЈУНИ.

На овоме месту донели смо били уједаред календар за читав месец. Чини нам се, да ће боље бити да календар за сваку седмицу донашмо, јер човека мрзи враћати се на онај број, који је већ прочитан, а овако докле има који права да стоји на столу дотле ће и изређати се дани у календару.

Дакле ево прве седмице:

ДАНИ	ПО СТАРОМ.	ПО НОВОМ.
У. 1	Мученик Јустин философ.	13 Антун падов.
С. 2	Нинифор патријар цариградски.	14 Василије велики.
Ч. 3	Лукилијан мученик.	15 Вит. Мод. и Креш.
П. 4	Митрофан патр. цариградски.	16 Вено. Фрањо.
С. 5	Доротије владика тирски, кнез Игор Ђлговић черинговски.	17 Адолфо.

Шта треба радити у месецу јуну?

У овом месецу треба: Шуне чистити и извејавати, путер насалјати и топити, на таван промају пуштати, рану превртати. Шталу чисто држати и често ђубре износити с тога, што се

марва рани са зеленом раном. Коње и рогату марву почешће ирати али при том на одрезу бити. Са стрижом оваца готов бити. На крају месеца пустити перасте, пасмењачама. Свиње о великој зачари из свињца не истеривати него их чешће водом поливати, гуске чупати.

Вошке каламити и окулирати и то само са стране која је окренута истоку или западу. Вошке, које су премештене заливати. Зеље покати и плевити. Таманити јаја од лентира што се на купусу леже.

Сено косити, на чим се ово увезе, на ливаду воду пустити де има канала за то иначе остаје на божију вољу.

Пазити на кошнице јер сад се роје.

Виноград док не прецвати не дирати, после везивати и копати.

Дуван пресађивати и заливати и то му је најбоље време да се ђубри. Кртине и пужеве таманити а младе патке ловити.

ЗА ПРОМЕТ И ТРГОВИНУ.

На што треба назити кад се што купује или продаје.

(Свршетак.)

Кад се прода ствар, која се може пренети с једног места на друго, на купац на уречено време не дође по њу, или ако је обећао да ће у готовом новцу платити а то не учини, онда уговор о тој ствари не важи.

То ништа не помаже, кад се когод тужи, да је цена према ономе, што ствар вреди одвећ велика, па хоће уговор да поквари. Само онда кад је цена така, да двапут више износи него што ствар вреди, онда се узима, да је купац оманут и уговор се може покварити.

Кад се шта купује или продаје на се уговор прави онда се, осим оног, што се погоди да плати оном, који уговор прави, плаћа још штемпларине и то, ако ствар вреди:

ЛЕСТВИЦА ЗА УГОВОРЕ И ПАРНИЦЕ.			фор.	нов.
преко	до	10 фор.	—	7
"	20 "	20 "	—	13
"	30 "	30 "	—	19
"	50 "	50 "	—	32
"	100 "	100 "	—	63
"	150 "	150 "	—	94
"	200 "	200 "	1	25
"	400 "	400 "	2	50
"	600 "	600 "	3	75
"	800 "	800 "	5	—
"	1000 "	1000 "	6	25
"	1200 "	1200 "	7	50
"	1600 "	1600 "	10	—
"	2000 "	2000 "	12	50
"	2400 "	2400 "	15	—
"	2800 "	2800 "	17	50
"	3200 "	3200 "	20	—
"	3600 "	3600 "	22	50
"	4000 "	4000 "	25	—

Преко 4000 фр. има се од сваке 200 фр. сувишак 1 фр. 25 нов. а и сваки остатак испод 200 фор. као пун рачунати.

Из Сегедина пишу 19. маја, да од кише усеви јако труну и да с тога цена рани скаче. Шеница 87 фун. вреди 5.80—90 н., 84 фун. 5.60—65 н., 82 фун. 5.35—40. Раж 79 фун. 3.70—75 н., јечам 70 фун. 3.10 н. Кукуруз 2.90 до 3 ф. Све да се извезе на жељезницу.

У Бечкереку беше 20. маја недељни вапаш добар, али не беше доста рани на продају. Шеница је продавана 82—84 фун. 5—5.50. Кукуруз 3 фор. цол цента.

У Темишвару 21. маја. Од неко доба тражи се јако шеница и кукуруз. Жито је скочило у 10—15 новч., а кукуруз за 8 дана у 25—30 н. Свуда у околини туже се, да жито труне. Реница добро стоји, само ће јој се жетва због кише закаснити. Цена је шеници да се на жељезницу извезе 86 фун. 5 ф. 50 н. Ражи 80 фун. 3 ф. 25. Зоби 50 фун. 1.—90—95. Кукуруз 3 ф. 25. На нову реницу давао је 5.50—75 н.

Сента 21. маја. Шеница и кукуруз скачу у 5—10 новчића по цоленти. Јечма и зоби нема на пијаци. Стрижа је почела.

В. Кањижа 23. маја. Киша непрестано. Држи се, да с тога рана мора скакати. Свако сад чува оно што има. Шеница 82 ф. 5 ф. 70 н., 84 фун. 5 ф. 90. Ражи 70—80 фун. 3 ф. 45 н. Кукуруз 3 ф. 35 цолента. Јечам за рану 65—72 фун. 2 ф. 60. Зоб 44—50 фун. 2 ф. 25 н.

У Загребу плаћају се чауре од свилених буба и то оне, што су жуте, а иде их 300 у фунту 1 фор. а. вр. фунту, а којих иде 400, те по 80 н. фунта, а остале 50 н. — Од оних, које су зеленкасте и иде 400 у фунту 1 фор., којих иде 600 у фунту 80 нов., лошије 50 по. — Погрижене чауре и не примају се. Ово се плаћа само онима, који су из Хрватке, Славоније и Срема.

ШТА БИВА ПО СВЕТУ.

На сабору у Карловцима свршен је закон о малим то јест основним школама српским. Закон тај има врло много нараграда па за то га не можемо у овоме листу донети а није ни нужно, јер кад се потврди свака ће га општина добити. За сад ћемо само то јавити, да је за учитељску плату одређено, да буде најмање 300 фор. а. вр.

Од важнијих ствари наређено је то, да се на цара пошље молба, да гледи да се закључења лањског сабора што пре потврде. Уједно је одређено да кад се молба пошље, па за осам десет дана не дође одговор на њу, да се пошље депутација цару. Међутим чујемо, да су саборска закључења сва потврђена изузимајући она што наређују какви ће од сада бити пани сабори, ту је царевина казала шта она мисли како треба да се сабор уреди и то ће доћи пред сабор, да и он на то своју последњу реч каже, па ће се то онда наново послати цару на потврђење.

Владика Темишварски Нака одговорио је председнику саборском, да он неће више да буде владика. Председник је то у Петак 28 маја сабору јавно, и сабор је одредио да се сутра у суботу договори о томе, шта сада ваља на то радити. Тога истога дана одговорио је председник да се прва тужба даљске општине није могла решити с тога, што се у оно време саборски одбор не беше састао, и да он с тога све тужбе даљске даје сабору. Посланик Ђурђевић није задовољан с тиме и искао је да се позове Чарнојевић да одмах на сабор дође и да сабору да рачуна о своме послу у Даљу. И о том ће се у суботу договарати.

У Срему свршени су избори за хрватски сабор. Изабрано је њих седам што уз народ држе, а један само што држи уз владу, и то имао је само 14 гласова више, а и те је, као што веле, на превару добио. Победа дакле беше каква се само замислити може. Поджупан пада пред оним, кога народ хоће, судица у своме срезу не сме ни да се да бирати. И ми, као што то „Застава“ рече, немамо речи, да искажемо како нам је на срцу, кад видимо што Сремци урадише. За то нека је доста, ако пред целим светом кажемо:

Сремци! На вас је гледало цело Српство 24 маја, ви сте из борбе изашли светли као алем камен, обрадовали сте цео народ наш, што сте показали; да „Србни живи, да је јунак.“

И за то вам кличемо: Слава Сремцима!

О томе, да су хтели пре негде кнезе Милана убити, разнео се глас скоро по свима новинама, али ни једне не могу да кажу на чисто у чему је ствар, него једне веле, да је нека бомба опалења на оном путу куда пролази кнез из позоришта, а други веле, да је један стражар нехотице пукао.

На јвиши суд у Пешти ослободио је Карађорђевића.

Између Аустрије и Црне горе најбоље је пријатељство. Говори се, да ће Стратимировић доћи за конзула аустријског на Цетиње.

У Паризу заповедају сада генерали и проглашени су преки судови. И криви и прави узимају се као да су мачке, а не људи. Освета је тако страшна да солдати садашњих господара у Паризу бацају живе људе у раку.

У скупштини француској закључено је да се могу повратити у Француску старе краљевске породице. По томе би могао и Наполеон натраг доћи, и већ се вели, да му неће нико у томе сметати, него само да ће доћи под војнички суд, што се заратио са Прусима. Наполеон има дакле изгледа да поново буде цар, ако баш не он, а оно његов син.

У Бечу од неко доба дува други ветар. Тај ветар није по вољи Немцима, који седе у сабору у Бечу. Они стога искаше од цара, да збаци садање министре, који, као што они веле, са Славени штурују. Цар им је на то одговорио, да они седе на миру, а неђу се са министрима по вољи. То толико значи: путују игумане не брину се за манастир.

Немци су се на то огорчили, и да натерају министре, да сами оду са својих места науме да закључе, да се њима педа поваца, што им треба да земљом управљају. Но у томе се не сложише ни они сами, па тако пропадоше са том намером. Сад се мисли, да ће доћи доба славенско, да ће сви народи бити једнаки и да је немачком господству одзвонило. Већ се и о томе говори, да ће Чеси добити за себе министра.

РАЗЛИЧНОСТИ.

(У Италији), у земљи, де живи намесник Божији, папа, било је једне године 276,158 убијства. Кад би се ми тако убијали то не би за неколико година ни једног Србина било у овој царевини.

(Треба једаред да смо на чисто.) Сваки час долазе из Србије ђаци или други какви млади људи, те се издају да су чланови омладине, и да их је влада београдска за ово или оно протерала, па просјаче по ови крајеви и чланови омладински иду им у томе на руку, тиме, што сами за њих милостиње купе; али толико пута изађе да ти бегунци нису никакви политички бегунци него које какве протуге, па често и шпиони владе београдске, па за то да би добро било, да ни један члан овдашње омладине не заузме се за така прибега, док не донесе од одбора омладинска сведочбу, да је ваљан човек, и то исто треба да ишту Србијанци од нашег одбора омладинског за оне, који одовуд тамо прибегавају.

(У Косиљу) дође Чивут једном граничару да му исплати вуцу, те ће рећи граничару:

— Дакле дао сам ти 50 фор. капаре.

Граничар. Ниси ти мени дао 50 ф. капаре.

Чивут почне викати и пође да тужи граничара, а овај га задржи. Та стани море; ниси ти мени дао 50 фор. капаре, него 150 фор.

Чивут скочи од радости и понуди граничару неколико дуката на дар, али их овај не хтеде примити.

(У Банату) у граничарској општини једној, беше кукуруза у црквене општине, па пре него што би хтели продати тај кукуруз, председник је мислио, да би добро било од њега испећи један аков ракције, па да га општинари пошљу. То би ваљда алдумаш био за продат кукуруз, али се ова племенита жеља ојави.

(У Вршцу) ударио је гром у капелу, што је горе на брегу више Вршца.

(Страшан лед) падао је у уторак после подне у Лединци, Каменици, Мајуру, Карловци, Новом Саду, и потукао је скоро све винограде у околини тако, да има места, де изгледа виноград као да је ватра преко њега прешла. Лед је био за чудо велик, особито у Карловци. Тамо људи приповедају, да не памте, да су га тако великог видели. Тако исто чујемо, да је тај облак,

што је прешао преко споменутих места у Фрушкој гори отишао на тителски баталион и да је у местима Госпођинци, Жабљу, Чуругу, Ђурђеву силну штету починио.

Кажу, да Бог људе тиме опомиње, да се узму у памет да не греше више, а ми их опомињемо, да не оклевају и не ус тежу се више, него да бар од сада своје њиве од леда осигуравају. А како ће то учинити, о томе ћемо писати у седмом броју нашега листа.

(То је слава, тако треба свеца славити). У Керу, малом месту једном у Бачкој, прослављен је свети Никола летњи како можда до сад ни у једноме месту српском. Ту се не потроши по центе барута, ту се не попи десетачка вина, ту никоме топ не одби прст, или нос, ту никоме пијанице не разбише главу, ту не изгоре ничија слама, него слава прође славно. Људи се стараји договараху мирно и лагано о свему, што би селу требало и међу осталим и то доконаше, да се подигне још једна школа и да се ова, што већ постоји удеси онако, да никад не дође дотле, да им се деца морају писати Иштван или Јанши.

Још том приликом поздравине народног заточеника Светозара Милетића, и закључише, да ишту од сабора, да се овај заузме, да га из затвора пусте.

Евала, честитим Керчанима, евала им и попу и учитељу и кмету и тотору и свима и свакому, који се српским именом носе. Хиљадиле се таке славе црквене.

(Четворо деце родила је једна жена) у једном селу код Арада.

(У Англеској) има две грдосије. Једно је мушко, друго женско. Женско има 4 цента и 13 фуната, а велико је 8 стопа; а мушком има 4 цента и 78 фуната, а велик је 7 стопа.

Даље има једна девојка са две главе, четир ноге, четир руке и т. д. Није ружна, лепо пева, па може да обадве главе уједаред једно исто певају или једна једно, друга друго. Може или на две или на четир ноге.

(Страшно велик чокот.) На једном чокоту у Немачкој нарастао је хиљада гроздова, а са једног чокота добивено је 5 ведара слатка вина.

(Куга марвена) појавила се у дољној Аустрији.

(У Галицији) копају лопови мртве Чивуте, па од њихова лоја праве свеће и верују, да ко има таку свећу, да га не може нико видети. То је с тога, што се Чивут још за живота умео крити, да га нико не види.

(Ране) сада у Немачкој најбоље тиме излече, што од здравог човека отеску парче меса и прилепе га на рану. Ако ни од чега, од тога рана зарасте.

(Велика породица.) У једном месту у Бразилији живи једна стара госпа, која је и телесно и душевно савршено здрава, а има јој већ 121 година. Била је два пут удата, и из првог брака је имала 10 деце, које мушких које женских, а из другог брака је имала је једну кћер. Од тих 11 деце има 117 унучади, који су сви у животу, а ови су изродили 400 праунучади. Ти праунци имају 300 деце, а ови опет имају 80 деце. Дакле цела породица те старе госпе износи 908 живих душа, а изгледи су да ће се за кратко време намножити на 1050. Кад је имендан старој госпи, онда се код ње искупи цела та њезина породица, па како диван поглед мора то бити!

(В.)

(Како су јаки орлови) дознало се пре негде у дољној Аустрији у вароши, што се зове Рајхенау. Тамо намести један човек гвожђа, да вата лисице. Данас их намести а кад сутра њих нема. Тражећи наоколо наиђе у потоку на орла, кад га почне на поље извлачити беше терет голем, но кад га извуче има шта и видети, па ногу му гвожђа. Други пут однесе опет орао гвожђа, и то однесе их на две миље далеко. Дакле носио их је сат и по, а била су тешка 12 фуната.

(Шта пиће чини). У Надаљу у Шајкашкој уби у крчми лицем на Ђурђев дан један момак другога. Ударио га беше пожем у грло, и одмах је умро. То је за кратко време већ пето убијство. Ту не помаже ништа друго него школа и ваљана књига, за то би замолили свештеника тамошњега кога знамо, да је добар човек и да је рад много али сам не може, да се

постара, да што више ваљаних књига сељанима управо наметне, кад другојачије неће. Доће време кад ће га за ту силу сваки благосиљати.

(Луд обичај). Редак је калфа а особито онај, који је у дућану де се рифом мери, да му руке нису отечене. То је за то, што зими ни онда кад нема никога да послужује, несме метути руке у деп, нити у рукавице, јер то је срамота и лењштина је сваки, који би то урадио. Тако калфе, а господари седе у топлим собама поред дућана. Кад већ није другојачије, онда има их који препоручују калфама, да и не спавају у топлим собама, ако хоће да им руке не отеку, јер то највише штоди кад се са зиме у једаред у топло уђе, и веле да би добро било да зими у што ладнијим собама ручају.

НА ЗНАЊЕ.

Пошто се сваким даном све нови претплатници на „Глас народа“ пријављују, то молимо ону браћу, која су доцније претплату послала, нека нас извине, што им сада не можемо више све бројеве листа послати, јер од 2. броја, који је у 1500 примерака штампан, немамо више ни једног, а има већ до близу стотине нових претплатника, којима га не могосмо послати. Ако се накупи бар до 300 нових претплатника, као што се можемо надати, пошто сваки дан по која десетина долази, онда ће се и 2 број на ново прештампати и разаслати свима онима, који га нису добили. И од осталих бројева имамо још само неколико, с тога нека се пожури са претплатом, ко је још рад да те бројеве добије. Сада се „Глас народа“ штампа у 1800 примерака.

Ако је до сад у експедицији листа какве неуредности било, то од сад никако не ће више бити, јер је сад експедиција у најбољи ред уведена; у случају, да који од пошт. претплатника није који број листа добио, нека само на једном листићу јави администрацији „Гласа народа“, па ће му се одмах послати.

Администрација „Гласа народа.“

П О З И В

НА ГЛАВНУ СКУПШТИНУ

„ЗАДРУГЕ ЗА СРП. НАР. ШТАМПARIЈУ.“

Пошто је кр. уг. министарство унутрашњих послова задружна правила потврдило, односно на знање узело, то се услед тога у смислу истих правила сазива за 6. (18.) јуна о. г. главна скупштина ради коначног конститувања ове задруге. На ову скупштину

која ће се реченога дана у 9 сахата пре подне овде у Новоме Саду у дворани „срп. друштва за радиност“ држати, позивају се овим најучтивије сви чланови задруге.

Дружине и друга морална тела, која су чланови ове задруге, позивају се да пошљу из своје средине пуномоћнике, или ако ни кога не би послати могли, да даду коме од Новосађана пуномоћије, јер је нужно да скупштина што многобројније посећена буде, а и они сами на овој конститутивној скупштини заступљени буду.

Из седнице одбора „задруге за срп. нар. штампарииу,“ држане 10. маја 1871.

Стеван Јевтић,
председник.

Миша Димитријевић,
перовођа.

Од књиге

Неста блага неста пријатеља

имам још неку стотину комада на продају.

Цена је књижи 40 новчића.

Скупљачи добијају на дар 8 књигу или новац за њу. Поштарину платићу ја, те ће за 40 новчића књигу свако управо у кућу добити.

Наручбине за једну књигу не могу примати, јер поштарина за једну књигу износи половину оног што књига вреди.

Стога молим своје добре пријатеље да накупе бар шест, седам претплатника, и надам се да ће то учинити, јер знам да волију мени него пошти, а баш за то, што су ми добри пријатељи молим их, да ми новце унапред пошљу или да кажу да им књиге тако пошљем, да их не могу с поште другачије добити, док их не исплате, што се немачки каже gegen Nachnahme (геген нахнаме). Ово с тога чиним, што волим да и останемо добри пријатељи, јер: чист рачун добри пријатељи.

У Новом Саду 30 маја 1871.

Папта Поповић.

Уз неке бројеве шаљемо пријатељима својима позив на претплату на песму јуначку „Конрад Валенрод“ коју је написао најславнији песник пољски Мицкијевић, а превео Данило Медић, и молимо их да се потруде, да бар по имућнијим и одличнијим кућама ову књиху препоруче. Цена јој је 40 новчића. Претплата нека се шаље уредништву „Народа“

Уредништво „Гласа народа.“